LAUREMBERGIUS — 1621

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

LAURENBERG, Petrus

C5510/A

X2

PETRI LAVREMBERGI

LAVRVS DEL-PHICA,

SEV

Conſilium, quo deſcribitur Methodus perfacilis ad Medicinam.

Lugduni Batavorum,
Apud IOHANNEM MAIRE.

ANNO MDCXXI.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON

VIRIS

Magnifico, Clariſſimo &
Præſtantiſſimo

DN. D. ÆLIO EVERHARDO
VORSTIO, Rectori Academiæ
Leydenſis, & Profeſſori Medic.
primario,

NEC NON

Clariſſimo & Doctiſſimo

DN. D. OTTHONI HEVRNIO
Medic. Anatom. & Chirurg.
Profeſſori P.

Fautoribus, Præceptoribus & Amic.
ſummo honore obſervandis

S.

HAVD *diu eſt*, VIRI CLARISSIMI, *quod mihi à Fratre tranſmiſſum ſit* CONSILIVM HOC QVO DESCRIBI-

TVR METHODVS AD MEDICINAM, *compoſitum in gratiam Adoleſcentis cuiuſdam Roſtochienſis, ex hoc tempore pertranſiit per multas Amicorum manus, non ſine magna ſollicitatione eorundem, ut id typis curarem exſcribi. Conſilio & aſſidua horum flagitatione impulſus hoc cum aggredior, non poſſum non facere, quin vobis,* VIRI CLARISSIMI *hoc offeram. Nam cùm cogito, quanta veſtra in me extent beneficia, tacito pudore ſuffundor, quod nullâ gratiâ ſummis his meritis reſpondere poſſim. Ne autem plane ingratus videar, hoc qualecunq; grati animi* σημεῖον *&* τεκμήριον *tanquam votivam tabellam ante pedes veſtros ſuſpendo,*

etiam

etiam atque etiam rogans, ut favore veſtro, bonoq́ affectu, quo me hactenus amplexi eſtis, etiam impoſterum dignemini. Valete VIRI CLARISSIMI, *& ſim apud vos impetrabilis concedite. Lugduni Batavorum* VI *Id. April. An.* cIↄ Iↄc XXI.

V. V.

obſervantiſs.

GVILIELM. LAVREMBERGIVS Roſtoch.
φιλίατρος.

PETIISTI à me, L.C. ut Methodum tibi ac ſemitam præſcriberem, quam inſiſtere tutò poſſis in addiſcenda Medicina, ne, quod Philiatrorum quam plurimis evenire hodiè videmus, per avios ductus vageris, non ſine gravi temporis diſpendio, & laborum inutili moleſtiâ. Ego vero lubenti animo hãc tibi gratiam gratificor, cum nihil mihi contingere poſſit optatius, quam ſi tecum communicetur, ſi quid valeo ingenio vel eruditione, nihilq; magis habeam in votis, quam ut bene proficias.

Principiò opus tibi eſt nonnullis, quæ ad Medicinam afferẽda

ſunt, quibus jam ante abunde inſtructum te eſſe oportet. Romanum ſermonem intelligo, & bonam partem Græci. Tum item fundamenta artis Logicæ, abſq; quibus fruſtra ad celſiſſimam Jatriæ arcem aſpiras, nec magis proficies, quam in vaſto pelago naviculator deſtitutus velis & clavo. Nitorem Latinæ elegantiæ non alibi quam apud Plautum, Senecam, Plinium, Baudium, quærendum eſſe, ſæpius ex me audiviſti. Græcitatis mediocricula cognitione contentus eſſe potes. Logices præcepta compendiò olim à me accepiſti, quæ ſi nimis anguſta & ſucciſa videntur, utere Inſtitutionibus vel F. Crellij, vel meis, in quibus

Plautus. Seneca. Plinius. Epiſt. & Orat. Baudij.

Logica.

Inſtituti ones Logicæ Pet Laurëb. F. Crelli

accuratã hujus diſciplinæ ideam adumbravi, non ſine pulcerrimis exemplis è foro medico. Si animo porrò indulgere, & controverſiis te oblectare diſcupis, remitto te ad Commentarios meos Montalbanenſes in Organon Ariſtotelis. Et quia vix fieri poterit, ut in ſtadio Medico decurſuro tibi, non ſit quandoque vel Opponentis vel Reſpondentis munere fungendum in Diſputationibus, perlegendum tibi & cognoſcendum erit, quod olim in gratiam auditorũ meorum conſignavi, Filum Ariadnæum, id eſt, Ratio promptè & artificiosè diſputandi. Neque prorſus nulli tibi uſui futurã eſt Divina Mnemonica, cujus adminicu-

P. L. Cõ. in Organon. Ariſtot.

P. L. Artificioſa Ratio diſputandi.

Mnemonica.

miniculo nunquam non ego præſtare ſoleo, quæ in admirationem adducunt ignaros hujus artificij. Infœlici hercles & damnoſa hujus ſæculi conſuetudine eam multi ſeu irrident, ſeu ex auditoriis proſcribunt, ſeu prorſus ex mundo exturbant: quæ tamen haut minus quàm Logica Inſtrumentum eſt Philoſophiæ. Ratio & Reminiſcentia ſunt duæ animi dotes, quibus Naturæ auctor à brutis nos ſequeſtravit. Illa à Logicâ excolitur, hæc à Mnemonica. Vtraque Philoſopho neceſſaria, niſi fortè Philoſophia deſinit eſſe animi Medicina. Nam non minus Memoria labaſcit in tantâ rerum tamque diverſa ſuppel-

lectile, quam Ratio. Neutra vero Medico indigna; ſi Medicus optimus, optimus quoque Philoſophus. Crede mihi, ingenue adoleſcens, téque in hujus artis palæſtra pluſculum exerce: Non illa te abſque brabeo inanem dimittet. Comparabis animo tuo pauciſſimis diebus non modium aut trimodium, ſed ipſum horreum Rerum ac vocabulorum, eaque depromes iterum quum uſus poſtulat aut res. Eam vero tu noli emendicare ab ineptis quibuſdam libellis, qui hodie hoc titulo bibliopolarum tabulata ornant. Alia ineunda tibi eſt via, quam candidâ & ingenua mente, & veluti extento digito oſtendunt meæ Inſti-

Inſtitutiones Mnemonicæ, quarum exempla circumferuntur manibus noſtratium adoleſcentum. His humanioribus ita te imbutum velim, ut tamen quandoque, cum occaſio ad eam rem feret, iterum ad ea deſcendas, neq; abjicias penitus. Sed majoris momenti eſt Phyſica, quam tu omni ſtudio, omni affectu tibi habebis commẽdatiſſimam. Hæc eſt quaſi alterum crus Medicinæ, vel potius manus. Nam ut ille Medicamenta vocabat Deorum manus, ſic ego phyſicam, manum Medicinæ, aut, ut rectius dicam, baſin & fundamentum. Abſque illa idem experieris, quod Tyro ille, ingreſſurus Xenocratis Academiam, P. L. Inſtitut. Mnemonicæ.

 cui is,

cui is, Abi, acclamabat: τὰς γὰρ λαβὰς οὐκ ἔχεις. Non fruſtra ſcripſit Ariſtoteles initio l: de ſenſ. & ſenſil; ubi deſinit Phyſicus, inde auſpicari Medicum. Et F. de San: & Mor: Medicorum politiores rerum naturalium contemplatione ſeſe oppido exercuiſſe. Fruſtra ſunt, crede mihi, & inſigniter operam ludunt, quicunque cum Manardo Philoſophiam naturalem ex Medicina excluſum ac relegatum eunt; quaſi medicus iſtâ non indigeat, niſi fors ad ornatum. Ego verò audacter pronunctio, qui illius notitia caruerit, eum non tantùm non poſſe morbos ſcienter averruncare, & Naturam juvare, ſed ne quidem mereri nomen

Medici.

Medici. Cui enim medebitur? Illine quod ignorat? Aut ope ejus quod neſcit? Medicus eſt naturæ miniſter. Natura eſt expultrix morborum. Hanc Juvat Medicus adminiculo Medicamentorum, quæ quid ſunt aliud quam Entia è ſerie Naturæ? Et quomodo juvaret, niſi & illam & hæc cognoſceret? Igitur ſi me audias, non prorſus nullam partem ſtudiorum tuorum in Phyſicâ pones, cujus pomœria, quia latiſſimè patent, iccirco etiam hîc commodo ordine eſt eundum. Exiſtimem maximè futurum ex utilitate tuá, ſi meas Inſtitutiones Phyſicas in oculis, in manibus, in animo geſtaveris: aut etiam Magiri; quas ita leges, ut

P. L. Inſtitutiones phyſicæ. Inſt. Phyſ. Magiri.

ut definitiones & axiomata memoriæ infigas firmiſſimè. Si laborum compendium facere voles, facito tibi copiam libelli, quem Foxius luci dedit de Conſenſu Phil: In quo axiomata, poſtulata definitiones phyſicas ordine conſignatas invenies. Si etiam lubido te inceſſerit perluſtrandi intimiores receſſus hujus diſciplinæ, voti tui te compotem facient Cõmentarij mei perpetui, & Exercitationes in Ariſtotelis libros octo Acroamaticos; quatuor de cœlo; duos de Ortu & interitu; tres de Animà; quatuor Meteorologicos, quos olim juvenis meditatus ſum, & publicæ utilitati conſecravi, quum fungerer profeſſoriá

Seb. Foxius de Phil. Ariſt. & Platon.

P. L. Cõment. & Quæſt. in octo lib. Phyſ. In libb. de cœl. In libb. de ort. Int. In libb. de anim. In libb. Meteor.

riá dignitate, & Philoſophiam docerem juſſu Regis Chriſtianiſſimi in Academiâ Montalbanenſi. Præmonſtrarem tibi etiam rationem, quâ utibili compendio conficere poſſes Locos communes Phyſicos: atque ad illos reducere,&iterum cum neceſſitas poſtulat, ex iiſdem depromere præſentem rerum ſuppellectilem, niſi hac vice de Medicinâ præcipuè tecum agere conſtituiſſem. De qua tamen priuſquam dicam, non poſſum quin te horter ſedulo,(quod mihi ferè exciderat,&jam numero in mentem venit) ne divinam Matheſin neglectim habere velis, in qua tam ſollicitè te hactenus erudij. Non potes neſcire, quanto-

Loci Cõmunes Phyſici.

Matheſis.

quantoperè hæ ſcientiæ futuro Medico utiles ſint & neceſſariæ. Juberem te, ut tanquam gnavus miles excurreres quandoque in Caſtra mea Mathematica, niſi ſcirem te tua ſponte & ultrò jam hoc agere. Ex omnibus eliges (quippe tuo captui aptiorem) Helicona meum, ſeu collegium Apollinis & novem Muſarum, in quo ſunt Inſtitutiones ad methodum Ariſt: adornatæ, Decem diſciplinarum mathematicarum, Arithmeth. Geomet. Aſtrono. Geograph. Aſtrol. Geodeſ. Optic. Muſicę, Architecton: & Trigonometriæ. Fateor magnum eſſe & difficilem ambitum tot artium, tot ſcientiarum, ſed non deeſt compendioſa, & mirifica

P.L. Helicon.

P.L. Inſtit. Arithm. Geom. Aſtrono. Geograh Aſtrolog. Geodeſ. Optic. Muſic. Architect. Trigon.

fica methodus, quâ quidquid illarum eſt, brevi tempore, labore verò non magno compræhendi poteſt, ſub univerſali ſyſtemate: quam ego methodum, dum docerem Pædiam Philoſophicam, nuperrimis menſibus cum adoleſcentibus noſtris, fortunato ſucceſſu communicavi. P. L. Pædia Philoſophica.

Ad Medicinam jam quod attinet, ſi in eâ diſcendâ volueris maximum operæ compendium ac precium facere, da operam, ut ante omnia generalem conſtitutionem, & confuſam totius artis ideam, animo complectare. confuſa enim & citius appræhendimus, & promptius uſurpamus, quã diſtincta, ſi recte docuit Ariſtot. Planè idem no-

vellis

vellis Philiatris factitandũ quod pictores aſſolent, qui rudi antè penicillo adumbrant, quàm diſtinctis coloribus exprimũt imaginem. Velut panni purpura tingendi prius alijs quibuſdam liquoribus imbui conſueverunt; ita animi veſtri prævijs generalibus compendiorum præceptis ſubigendi, antequam illuſtrem & puriſſimum liquorem ſolidæ Medicinæ hauriant. Ita fiet, ut maturè & jam ab initio tùm videatis quàm late ſe extendant fines veſtræ artis, tùm multo aptius & facilius difficiliora quæque, & quæ minus univerſalia ſunt, intelligatis. Hujuſmodi typum, & catholicam adumbrationem petere poteris ex primo

Tomo

Tomo operum Joelis, jam pridem typis exſcripto; quem ubi in ſuccum & ſanguinem converteris, jam tum paulatim aſcendere licet ad altiora, & ea quæ explicatius Medicinæ faciem repræſentant. Pervolve igitur, & nocturnâ diurnaq́; verſato manu Inſtitutiones Dan. Sennerti, in quibus prolixiori orationis ſerie fundamenta artis pleniſſimè enarrantur, & longè fortè ſolidius, quam factitatum à Fuchſio, Valeriola, Riolano, Dunc: Liddelio, cæteriſq́; de genere hoc. Vnus iſte tibi erit inſtar omniũ, quem ſi noris, omnes noris. F. Ioelis opera. Inſtitu. Dan. Sennertin.

Quod ſi tibi volenti eſt, ſingulas artis particulas exactius percurrere, & ſcrupuloſius examinare,

minare, (quod ut facias omnino tibi auctor ſum) ſicq; controverſias delibare, quæ de unoquoq; argumento commoveri ſolent, dicam bonâ fide quos ego legendos cenſeam auctores potiſſimum aliiſq; præferendos.

Quæ de Elementis, de Animæ facultatibus & functionibus, magno apparatu in ſcenam producunt οἱ τ̃ ἰητρῶν παῖδες compendiographi, ea heterogenea eſſe, nec magis è foro Medico, quam eſt Galeni Oratio exhortatoria ad artes diſcendas, id credo me ſolidis & vivis rationibus demonſtraſſe, in Porticu Æſculapij meâ, quæ eſt pars prima CORPORIS MEDICI, continens prolegomena totius artis,

P. L. Porticus Aeſculapij.

cujus

cujus uſu etiam cum tempore frueris. Cæterum inter ea, quæ verè Medica ſunt, (illa enim quæ dixi ex Phyſicis ſunt translata) primas obtinet SVBIECTVM artis quod pleriq; dicunt eſſe, corpus humanum, nec ego jam repugno, quamquam, ſi intimius rem inſpicias, aliter ſit exiſtimandum. Corporis humani cognitionem petes ex Anatomia tum ſcripta, tum quæ manibus & reipſa expeditur à veſtratibus Medicis. Dici non poteſt, quantopere viva inſpectio cadaveris artificiosè diſſecti hanc cognitionem promoveat, imprimis ſi & ipſe coneris quandoque manum & novaculam admovere operi. Si deſiunt vel hominum, Anatomia.

num,

num vel pecorum cadavera, ad Icones, (quales ſunt à Plancio editi) velut ad ſacram ancoram defugiendum, ut oculos & mentem ſaltẽ umbratili ideâ paſcas, quum verâ non licet. Hæc ſtudij Medici pars hyberno tempore exerceri amat, & quidem eâ lege, ut ſi quid notatu dignum offeratur, ſeu legendo, ſeu ſecando, quod ante ignoratum eſt, id inſcribatur Locis communibus Anatomicis, quorum conficiendorum Methodum deſumes ex noſtris Proceſtriis. Abſolvitur verò his capitibus, Nomine, Situ, Subſtantia, Quantitate, Qualitate, Actione: ad quæ reducere, quidquid uſpiam à viris Anatomicis ad noſtram memo-

Loci Communes Anatomici.

P. L. Proceſtria Anatomica.

memoriam tranſmiſſum eſt, in proclivi erit cuilibet, qui non prorſus pauper eſt ab ingenio. Neque fuerit abs re in privatis Canicularum Anatomiis aliquós dies ponere, adſcitis ad eam rem commilitonibus tuis, & prçfecto viro, qui eius ſciẽtiæ gnarus eſt. Hâc ratione fiet, ut una hyeme imbuaris haut contemnẽda corporis notitia. Inter auctores Anatomicos, quorum ductum & præcepta ſequi te oportet, vix invenies commodiorem Caſ. Bartholino; (ne interim te moveat, quod hic omnia ſua fideliter exſcripſerit ex Bauhino. & Fabricio ab Aquapend:) cui adjunges hiſtoriam Anatomicam. And. Laurentij, & meum Anonymum

Inſtitu. Ana. C. Bartholini.

Hiſtor. Anat. And. Laurent.

P. L. Anonymã Iſagog. Anat.

P. L. Anatomicus adverſus à Laurẽt. quod eſt volumen II. Corporis medici.

nymum Græcolatinum, cujus explicationẽ credo te jam olim in publicis prælectionibus meis accepiſſe. His tam diu uti poteris, donec in lucẽ prodeat (quod cis paucos menſes futurum confido) PROMETHEVS, ſeu ANATOMICVS meus, in quo ego ſupra bis mille notabiles Laurentij errores demonſtravi, & quidquid ad perfectam corporis cognitionem quoquo modo facit, prolixe & ſolidè explicui. Sic igitur jactum eſt fundamentum Medicinæ. Secundus labos FINI artis debetur, quæ SANITAS eſt, eiq; contrarius MORBVS. In hac ſeriè prima eſt doctrina Temperamentorum, de quibus lege ταυτολογώτατον Lemnij libellum,

bellum, donec tecum communicetur Callicratus meus, ſeu opus de Sanitate, Temperamẽtis & Idioſyncraſia. Omnem vero operam adhibe, ut diſcas cognoſcere & dijudicare protinus, viſi hominis temperiem. Vidiſti apud me (ſi memoriam excitare potes,) Inſtrumentum Mechanicum, quo citius dicto, & vel momento explorari poteſt, hominis ſeu ſani, ſeu ægri, imò etiam quotidiana aeris temperies, ita ut ad illam ἀκρίβειαν nullus unquam mortalium abſque conſimili adminiculo aſpirare valeat. De Humoribus commentatus eſt Scroterus. Et ego jam abſolutum habeo opus, cui titulum dedi, Najades: in quo

P. L. Callicratus.

Inſtrumentum Mechanicũ Temperamentorum.

P. L. Najades.

Scroterus de Humoribus.

eſt accurata humorum hiſtoria. De Spiritu Argēterius & Scheckius; Et mea Pneumatica. De morbi definitione & differentiis Flaccius. Et ſi controverſiæ arrident, Comitis Montani opus de Morbis Eraſti reſponſum ad idem opus, ſub titulo Anatomes: Ejuſdem denique Montani reſponſum ad Anatomen Eraſti, quos libros omnes pellege. In meo Caſtro invaletudinum, quod eſt opus de Neutrâ corporis conſtitutione, De morbo, causá morbi, & ſymptomate καθολικῶς, hîc, inquam, invenies pleraſque ſubtilitates harum controverſiarum, Philoſophicum & Medicum in modum ſolidè expoſitas. Signorum Catho-

P L. Pneumatica. Argenterius de ſpiritib. Scheck. de Spiritib. Flaccij Diſput. Comes Montanus. Eraſtus.

P L. Caſtrum invaletudinum.

tholicam & accuratam explicationem qui nobis ex profeſſo tradiderit, neminem ego inter recentiores medicos novi. Sparſim nobis plæriq; eam reliquerunt, quaſi lacerata Virbij membra diſperſaque. Super hac parte lege meum Hermam, vel Indicem Pathicum, ubi invenies plæraque omnia, quæ ad ſignorum indolem attinent, & elegantem Medicum ſcire æquum eſt. Andr. Laur. De Criſibus ſatis copioſe & erudite ſcripſit. De Vrinis, haut ſcio an quis commodius ſcripſerit Reuſnero, cujus notas in Willichij libellum Vrinarium fac ſis alicunde indipiſcaris. Mitto etiam meos de Vrinis

P. L. Index Pathicus.

Reuſnerus & Willic. de Vrinis.

P. L. De Vrinis.

commentarios,.quos te ſedulo pervolviſſe, neutiquam pœnitebit. De pulſibus ubertim quidem diſſeruit Saxonia: ſed malim pervolvas Fernelium, qui brevis eſt, nec obſcurus. Subtilibus enim iſtis diſtinctionibus pulſuum, interturbantur potius, quam inſtruuntur diſcentum ingenia. Eas ego cum Remoris, & impedimentis militiæ juxtà æſtimare ſoleo. Quî.n.tyro tot differẽtias diſcriminet tactu digitorum, quarum vix vigeſimã partem, vel auctores ipſi ſciunt dijudicare, vel uſpiam in homine reperire eſt. Dico, ſolo digitorum tactu. Nam inſtrumentis Mechanicis explorari exactè ſatis poſſunt omnigena pulſuum diſcri-

Saxonia.

Fernelius

Inſtrumentum Mechanicũ Sphygmicum.

diſcrimina, qualia à Sanctorio excogitata accepimus, & ego unum ex ære meis confectum manibus domi aſſervo. Interea dum in hiſce te exerces, non abs re fuerit, ſi identidem occuperis pernoſcendis Paradoxis Jouberti, doctiſſimis me hercles, & planè ad palatum ἰατροφιλοσόφου. Idem de Valleſi controverſiis, & Mercati voluminibus exiſtima, in quibus ſylva cædua controverſiarum: quorum tamen poſteriori, (Mercato) quamquam nihil detractum eam de laboris immenſi gloria, ſi tamen dicendum quod cenſeo, non nimis multum tribuo. Vt ne ſis neſcius, prolixum illum invenies, obſcurum, parumque ſolidum.

Iouberti Paradoxa.

Valleſij controverſiæ.

L. Mercati operá.

Quod ſupra te monui, idem heîc repetitum memineris, ut, ſi quid obſervatione dignum invenias, id omne inſcribas Locis communibus DE VALETUDINE (hæc enim & ſanitatem & morbum ſuo ſignificatu complectitur) Adornari illi poterunt eo capitum ordine, quem Sennertus ſequutus eſt in Inſtitutionibus. De unoquoque capite aut materia inquiſitu neceſſariæ erunt duæ quæſtiones, Quid ſit? Quotuplex ſit? His ſi Nomen rei præmiſeris, (quo referes Etymologias, Synonymias, & quæſtiones aut res, quas non capiunt commodè duæ illæ quæſtiones) reipſa experieris, tribus ijs claſſibus comprætendi,

Loci cõmunes de valetudine.

di,

di, quidquid in monumentis Medicorum reperitur.

Impoſterum perge ad INSTRVMENTA, ſeu Media artis, quæ triplicia, Diæta, Pharmacia, Cheirurgia. De ſingulis pauca accipe. DIÆTETICAM ita tractabis; ut non è libris ſolum, ſed & communi vita, etiam à coquis interdum eius cognitionem venêris. In hoc genere copioſus admodum eſt Julius Alexandrinus, ſed intricatus. Accuratior Bruyerinus lib. de re Cibaria; Planior Quercetan: diætet. proinde magis ad nutum & genium tuum. Neque non eſſent maximo uſui futuri commentarij parentis mei * Guliel. Lauremb. ſuper Hippocratis librum, de aere,

Iul. Alexandrinus.

Bruyerinus.

* Gul. Laurēb. parentis Comm. in Hipp. de aere aq. locis.

aere, aqua & regionibus, ſi typis eſſent exſcripti. Conſule quoq; Fanum divæ Hygieyes noſtrum, id eſt, Pervigilia Gymnaſticą de ſanitate conſervandâ. Etiam hîc deſidero Locos communes, ad lubitum & arbitrium paratos.

P. L. Fanum divæ Hygieiæ.

Pharmacia.

PHARMACIÆ latiſſimus eſt campus; includens ambitu ſuo ingentē proſapiam Plantarum, Mineralium, Animalium. Hîc tu mihi totus eſto, Vernis & æſtivis præcipue horis, in agnoſcendis herbarum, fruticum, arborum faciebus, quod fiet ſi identidem cum Profeſſoribus herbatum, ut ajunt, rus concedas. Colliges vero, & in perâ tuâ benè pudiceq; aſſervabis, plantas majores, minimas, medioximas, quarum

quarum decerpendarum poteſtas vobis datur inter eundum. Qui diligentiores ſunt è philiatris, non longè ſeſe ſegregant à Profeſſoribus, quorum doctos diſcurſus non hauriunt ſolum attentis auribus, ſed etiam pugillaribus excipiunt. Domum reverſus non abjicies protenus ſacculum; ſed membratim & artuatim unumquodque folium explicandum; recenſendæ memoriter omnium nomenclaturæ bis, terque, quaterque, & tandem inter duas chartas mundas plantæ ſingulæ aſſervandæ, ſiccandæ: è quibus ſubciſivis horis parandum Herbarium vivum, vivum revera adminiculum Βοτανολογίας. Hujuſmodi

Loci cō-munes Botanici.

herbarium tibi futurum eſt inſtar locorum Communium Botanicorum; illudque ita diſpones, ut plantæ quidem non alio ordine collocentur, quam quo lectæ fuerunt; attamen, ſi fieri ulla ratione poteſt, conjungantur illæ, quæ aliquam inter ſe affinitatem formæ, & ſimilitudinem figuræ acceperunt. Ad ſingulas plantas hæc notabis capita; Nomen, diſcrimen ſeu ſimilitudinem reſpectu aliarum plantarum; vires. Vidi etiam, qui ternas colligeret plantas cuiuſque ſpeciei; Vnam vere, pullulantem primitus: ſecundam æſtate, pleno jam vigore floreſcentem; tertiam autumno, ſemine turgidam. Quos tuæ induſtriæ

duſtriæ maximè cõcreditos vo- lo Botanicos, ij ſunt Parentis mei Herbarium eruditiſſimum; Dodonęus; Lobelij Icones à Plancio editi. Si ita visũ fuerit, Matthiolum per ocium inſpicies. Mineralium notitia haut minus quam plantarum, neceſſaria eſt Medico. Quemadmodum è plantis Herbarium vivum cõſtruitur, ita vidi à Philiatris parari thecas, quibus aſſervabãtur nativæ ſpecies Metallorum, terrarum, lapidum, & reliquorum mineralium. Poterit id & ſumptu exiguo fieri, & apparatu non magno, ſed fructu & utilitate indicibili. Ita fiet ut, quia ſemper ad manum ſunt, citiſſime ac promptiſſime agnoſcantur. De Hi-

Gul. Lauremb. Herbarium. Dodonæus. Lobelius. Matthiolus.

Theca Mineralium.

ſtoriá Mineralium, auctor tibi ſum ut Ceſalpini libros legas; & Libavij quædam opera. In Animalium hiſtoriâ ſi quid memorabile & dignum laude addiſcere diſcupis, oportet te ſedulum eſſe, in opere laborioſiſſimo, & aureo planè, Geſneri de Animalibus.

Cæſalpinus. Libavius. Geſneri opus de animalibus.

Cæterum ut hodie eſt hominum ingenium, non poteſt Medicus abſquè nominis rumuſculo ac dedecore neſcire eã Pharmaciæ partem, quam Chemiam nominant, cujus præcipuum munus conſiſtit in plantarum, mineralium, animalium præparationibus multijugis, Volcani & Fornacum operâ. Si domi tuæ non licitum eſt inſtruere

Chemia.

πυριςή-

πονιςήριον (cujus tamen rei anſam tibi non levem præminiſtravi) conſuadeo ut ad Pharmacopolam veſtratem crebro inviſas, & cum ejus famulis ſuper hac re agas, quoties illi laboribus & deſtillationibus incumbunt. In hanc partem ſtudia tua juvabunt, & promovebunt, Obſervationes meæ chymicæ, quarum aliquam partem deſcripſiſſe te memini: quibus adjunge Beguini Tyrocinium, & quoſdam Libavij ac Quercetani libellos. Ad Chemiam ſimulac te accinxiſti, neceſſum quoque eſt, ut deguſtes placita Paracelſiſtarum. Nam illi à vulgari Peripateticorum Philoſophia, & Galeni Medicina dogmatica, ſeorſim

P. L. Obſervat. Chemica

Tyrocinium Chem. Beguini, Quercet. Libav.

ſeorſim & ſentiũt, & alieniſſimè loquuntur. Iſtic notabis privos proprioſq; terminos hujus hęreſeos, & quibus articulis conveniat, quibus divortium faciat cum Ariſt. & Gal. quod rectè & accurate ſpero me docuiſſe Publicis Diſput. Præteriti anni, quarum continuatione adhuc operæ meæ occupantur. Conſule quoque Sennertum, libello de Conſenſ. Phil. & Chem.

P. L. Collegium Diſp. Phyſic.

Sennert. de Conſenſ. Phil. & Chem.

Huc etiam pertinet (poſtquam in prædictis mediocriter es verſatus.) Ratio componendorum medicamẽtorum, cujuſmodi ego quidem accurato ſatis inchoamine adumbrare cœpi, ſed nondum nec elaborare, nec numeris membriſque omnibus abſol-

P. L. Pharmacopæa inchoata.

abſolvere potui, alijs circumventus laboribus. Facilem & compendioſam nobis reliquit Rulandus, & olim cum auditoribus ſuis communicavit Sal. Albertus; hodie vero ſuo titulo & nomine divulgavit Lubbert. quidam Eſthius, conſilio & conatu parum honeſto. Lonicerus etiam opuſculo de purgationibus, Methodo optimâ docet purgantia commiſcere, quam facile quis etiam alijs accommodet remedijs. Inter cæteros hujus claſſis, utere Swenckfeldij Pharmacopœa, & Quercetani, & Heurnij methodo ad praxin. Supereſt CHEIRVRGIA, quam infœliciter ſegregatum eunt à Medicina, plæri-

Rulandi Ench.

Sal. Albertus.

Lonicerus.

Swenckfeldt.

Querc.

Heurnius.

plæriq́ue hoc ævo, & hujus oræ homines; faciuntq́; divortium inter geminas germanas filias unius matris. Non ſic Hiſpani; non ſic Galli aut Itali, qui Chirurgiam & profitentur, & exercent, quamvis clueant Doctores Medicinæ dogmaticæ. Quãquam iſta manuum adminiculis indigeat, non idcirco indigna eſt viro Medico, aut rejicienda penitus, & committenda ſtolidis ac ineptis quibuſdam tonſoribus. Sed ab atroci hac injuria tam nobile depoſitum ſedulo vindicavi, in Porticu Æſculapij meâ, cujus jam ante memini. Tu, ſi meum ſequi conſilium es animatus; frequentabis indies officinas veſtratium barbitonſorum;

ſorum; (quoniam peculiaribus Cheirurgiæ Profeſſoribus caret Academia veſtra) & inſtrumenta primò illorum, deinde etiam Phlebotomias accurate ſpectabis & addiſces. Si te adjungere ijs potes, cum tumores, vulnera, fracturas curant, id in lucro deputabis. Neque te pudeat à balneatoribus diſcere ſcarificationes & cucurbitulas, velut à Pharmacopæo Clyſterum applicationes, & quæ ſunt ſimilis cenſus. Eſt, ubi Medicus ipſe φλεβοτομεῖν, cæteraque hæc exequi cogitur, miniſtrorum præſentia deſtitutus; quemadmodum non ſemel memini me videre. Novi aliquos, qui non ſine inſigni dedecore & pudore, negabant ſe

vel iſta didiciſſe, vel poſſe ſatisfacere ægrorum voto; qua de cauſa re infectá, urgente interim morbi periculo, & ipſi fruſtra habiti ſunt, & ægri inter vivos eſſe deſierunt. Novi etiam, ubi cum lauta mercede, comite honore, Medici receſſerunt, probe in iſtis exercitati. Inter Chirurgiæ ſcriptores, cæteris omnibus anteponendos cenſeo Joubertum, Commentariis ad Guidon. Paræum, & ex noſtratibus Foel. Wirtz. Gul. Fabric. quibus adjunge Parentis mei opera Chirurgica.

Chirurg. Iouberti. *Foel.* *Wirtz.* *Guliel. Fabric.* *Gul. Lauremb. opera Chirurgica.*

Nunc porro ſeries ducit ad medendi methodum, in qua, omnes inter, palmam præbeo Fernelio; Eum tibi facies familiariſſi-

Fernelij Meth. M.

liariſſimum; non ſpreto interim Sporiſchi Enchiridio, quod ego non indoctum aut inelegans judico. Sed nec Hippocr. aphoriſmi negligendi, & Hollerij in eos Commentarij. Spori-ſchij Enchir. Holler. in aphor.

Hactenus deduxi te per Communem Medicinæ partem. Supereſt propria, ſeu ſpecialis, (ſic enim eam dividere ſoleo) quæ tota occupatur polydædalis morborum ſpeciebus avertendis. Huc omnis tendit Medici labos. Hæc ultima ſtudiorum tuorum meta & terminus. Initio (ne teipſum confundas,) cognitos tibi redde morbos illuſtriores, & qui crebro incurſu noſtrates affligunt. In illorum hiſtoria hæc

ſumma capita obſervabis, a quorum ordinem conficies Locos communes Pathologicos: Nomen, ſubiectum, Cauſas, definltionem, differentias, ſigna, curationem. Inter auctores potiores ſunt, & captui tuo utibiliores, Gualt. Bruel: Hollerius, Platerus, Ioel, & mei parenti opuſculum auro contra carum de febribus: Inter Chemicos Finccius, Crollius, Petræus Noſol: Quercetanus. His perluſtratis perges ad morbos cæteros, de quibus tot Practicorum (ut male vocantur) volumina proſtant, ut in ijs enumerandis Dieſpiter mihi eſſet implorandus. Omnes vero pervolvere unius hominis ætas non patitur. Etiam in hac parte

Gual. Brueli, Pract. Hollerius Platerus, Ioel. Gul. Laur. remb. de Febrib. Finckius. Crollius. Petræus. Quercit.

parte Methodicè explicandâ, & ab innumeris erroribus repurgandâ, non inutibilem me potuiſſe operam, grata aliquando poſteritas teſtabitur, & cognoſcet ex ultimo volumine corporis mei Medici. Sed cum hucuſque pedem promoveris, non detinebo te quin in vaſtum pelagus Paracelſicorum, Hippocraticorum, & Galenicorum operum te audacter immittas. De Galeno hoc tibi ſpondeo, totique litteratæ genti, cum Bono Deo, habituros vos aliquando editionem illius Græcolatinam emaculatiſſimam, quam Aubriorum flagitatis adducti, & honeſtis conditionibus invitati, in nos recepimus, & improbo

P. L. Vltimum Volum. Corp. Medic.

P. L. &c. Hofmanni editio Græcolatina operũ Galeni

probo

probo labore adornamus, ego, & Vir multiplici eruditione prę-ſtantiſſimus, illuſtre Medicorum & Philologorum decus, D. Caſp. Hofmannus Profeſ. Acad. Altorf. Noric. conquiſitis undiq; in eam rem lectiſſimis exemplaribus, non ſine magno apparatu eruditiorum Interpretum. Hæc editio ad hanc quidem futura eſt faciem. I. Græcus, Latinuſq; textus cõjunctim legendus offeretur. II. Latina verſio pura erit, & vernacula, exprimens nativam elegantiam Græci characteris. III. Vterque codex (quod hactenus neglectum) diſcriminabitur in capita: hæc in verſiculos ac textus. IV. Cuiq; capiti apponetur elegans
breveq;

breveq; argumentum, exhibens non ſolum vim totius capitis, ſed & præcipuorum verſiculorum. V. Compēdioſa brevitate notabuntur in margine ſummulæ rerum ac verborum. VI. His ſub umbilicum cujusque codicis, adjungetur Spicilegium variarum lectionum, una cum elegantioribus, ſed ſuccinctis notis ad loca magis ardua: itemque Index omnibus numeris abſolutus.

Erit forte ut olim etiam docēdo, ſeu publico ſeu privato loco, occupaturus ſis aliquam tuæ eruditionis partem. Ego vero etiam hîc viris bonis non defui, imprimis Philoſophis ac Medicis. Hactenus quidem Rhetores

tores noſtri ſoli Juriſprudentiæ adjudicarunt facultatem oratoriam, nec aliud crediderunt ejus eſſe munus, quam in foro, inter litigantium rabularum clamores, & odioſas cauſidicorum querelas, perfidiosè obambulare. Philoſopho, atque Medico cum hac arte nihil eſſe rei. Inficetum mehercles, & ſtultum hominum genus! Quaſi non ſiet Rhetorica inſtrumentum totius Philoſophiæ, omniumq; diſciplinarum, haut minus quam Logica. Quaſi argumenta Philoſophica & Jatrica, æq; ornatè & eleganter dicendo ac perſuadendo tractari nequeant, quam Juridica. Quur iſtis ſua præcepta potius invideat Rhetorica,

orica, quam his? Mirari ſoleo,
uid illis venerit in mentem,
lum quatuor cauſarum gene-
a huic arti aſcribunt, quibus
compræhenditur omnium ma-
erierum & entium latitudo,
nterim ſolam Juriſprudentiam
lignam judicant, cui iſta an-
cilletur? Quæro ego num non
ſolum Genus Judic: ad forum
ttineat, & lites juridicas? Cæ-
era verò tria per omnes diſci-
plinas & harum ſubjecta vagen-
ur? Habeant igitur ſibi Juris-
periti quartam Rhetoricæ por-
ionem: Reliquas tres nobis
ncolumes relinquant ſine in-
vidiâ. Ad harum Regulas,
quo pacto Philoſophus ac Me-
licus, ſuorum ἐκ τοῦ παραχρῆμα

 diſcur-

diſcurſuum, lectionum, atqu
rationum argumenta compo
nat, ut prompte, eleganter, &
ubertim de ijs diſſerat, no
abſque perſuaſione relictâ in a
nimis auditorum, id bonâ fide
& ſuccisâ perſpicuitate docu
P. L. Methodus Rhet. formam. Orat.
Methodo meâ Rhetoricâ for
mandarum orationum. Hacte
nus deduxi te recto tramite, a
opificij medici penetralia, &
receſſus intimos, id eſt, a
ἔργα. Nunc quoque tablina &
ambulacra velim ut pelluſtres
Ita nomino πάρεργα, quibu
& ipſis Medici ſtudij ſeveri
tas carere non poteſt. Vt ner
vus inceſſanter tenſus, rigo
ris nimietate rumpitur: Ita a
nimus diſcentum frangi ſolet
ve

vel ſaltem attenuari, & à robore plurimum deperdere, niſi aliquod habeat laboris relaxamentum. Non invidio ſeu tibi, ſeu Philiatris alijs, nec impedio quo minus declinetis quandoque à mentis gravioribus excercitijs, ad ludicra: ſed honeſta; & talia quæ non dedecent ingenuam indolem. Ego me non diffiteor olim affinem fuiſſe illarum rerum, quas fert adoleſcentia. Nunc verò, quoniam hæc ætas aliam vitam, alios mores poſtulat, ſicubi animus languet, aſſiduâ meditatione fractus recreari geſtit, ſoleo non quidem ut transfuga, aut cacula mercenariâ ſpe illectus, ſed ut ſpeculator, vel po-

tius honorarius, aut, ut Livius ait, voluntarius miles, tranſire in caſtra artium quarundam mechanicarum. Interdum ad exemplum Hermetis, Gebri, Treviſani, Paracelſi, fornacibus vaſculiſq; & operationibus Chemicis operam meam loco. Nonnunquam cum Vulcano, vel argenteas laminas, vel ferrum, æs, aut cuprum in varias duco formas. Eſt quoq; (ſicubi horum tœdet) ubi elegantes ex cerâ effigies eburneo cælo artificiosè elaboro, & hominem ad vivum exprimo. Aliquando dolabellam ſumo in manus, ſerramq́;, aſciamq́; & ad libellam exigo committoq́; aſſeres. Quin nec pudet me

libros

libros, chariſſimam Eruditorum ſuppellectilem, compingere, & eleganti includere ſytibo. Omnibus tamen his antepono Poeticen, & Muſicam, quæ niſi animum ſæpe defœcaſſent meum, jamdudum ego, ut ingenuè fatear, deſiiſſem eſſe inter vivos. Quam voluptabile mihi accidit, cum nitidis illis lepôrum & omnis venuſtatis artificibus Poetis, vel colloqui, vel ſcribendo aliquid componere. In Muſicis nullum eſt, præfiſcinè dixerim, Inſtrumentorum genus, ſeu fidibus & manu pulſetur, ſeu leniori ſpiritu animetur, cujus ego me ſolertem nequeam dare, quantum ſcire ęquum eſt hujuſmodi

 homi-

hominis genium. Narro tibi, mi adoleſcens, Muſica multas ex mente delet nebulas moroſitatum, quæ ſubrepere ſolent à ſtudijs ſeverioribus. Hæc eâ fini commemoro, ut quod ſequare, habeas exemplum; quanquam ſcio te ſcire, etiam viris magnatibus & principibus curæ eſſe Mechanica nobiliora, proinde nec dedecori, nec impedimento futura ſtudioſo litterarum. Hæc ita tractabis, ut cogites eſſe in ſtudijs idem, quod in convivio bellaria; quibus carere quidem licet, ſed cum apponuntur, cœnam faciunt magis pollucibilem.

Verum deſino jam præceptionum. Tu modo hãc, quam præmon-

præmonſtravi viam , acer & induſtrius inſiſte. Ea, niſi me inſigniter fallit ſententia, ductura te eſt ad ſummum Jatrici honoris faſtigium. Tuarum jam erit partium, totis induſtriæ viribus in id incumbere, ne nos, quam de te concepimus, ſpes fallat. Amplectere haſce rerum benè gerendarum commoditates: Vrgeque præclaram occaſionem. Et cum omnia fabricandæ eruditionis inſtrumenta, velut virgulâ divinâ, in patriâ tibi ſuppeditentur, cave ne fruſtreris ſpem & expectationem parentum, quibus ſumma votorum eſt, videre te auctum proventu bonæ frugis, cujus jam meſ-

ſem tibi metere licet uberrimam. Sic fiet, ut olim futurus ſis parentibus gaudio, tibi ipſi honori, amicis præſidio, patriæ denique emolumento. Vale.

FINIS.

Lugduni Batavorum,

Typis PETRI MOLINÆI.

ANNO MDCXXI.